

התוכנית הלאומית לבריאות נפשית

מקום לנפש

בריאות נפשית ציבורית
זמינה ומותאמת

עדכון סטטוס לציבור

יוני 2026

לפני כשנתיים פורסמה באופן מפורט התכנית הלאומית לבריאות נפשית, שיצאה לדרך מעט אחרי פרוץ מלחמת "חרבות ברזל", כמענה של משרד הבריאות לצרכי הטיפול הנפשי השונים והמגוונים של אזרחי ישראל.

להלן מוגש עדכון לציבור על מימוש התכנית, כשכמובן, השירותים עודם הולכים ומתרחבים גם בעת הנוכחית.

כפי שצויין במסמך המקורי, המצוקות והקשיים הנפשיים שחווים רבים מאזרחי ישראל, עתידים ללוות אותנו לתקופה ארוכה, ובהתאם, השירותים השונים שמוקמים ומורחבים מתוכננים לבנות מערך בריאות נפשית ציבורית לשנים רבות.

נזכיר כי הרעיון העומד בליבת התכנית הוא יצירת רצף מענים רחב והתאמת המענה לצרכי המטופל, תוך התבססות על שני עקרונות מרכזיים:

◆ (א) הגדלת מספר המטפלים במערכת הציבורית.

◆ (ב) יצירת רצף מענים רחב.

הרחבת השירותים ורצף המענים

1

קופות החולים

ליבת התכנית הלאומית היא הרחבה של שירותים בריאות הנפש בקופות החולים, שניתנים במרפאות בריאות הנפש השונות של הקופות, וכן אצל ספקים שבהתקשרות עם הקופות.

קופות החולים עשו ועשות מאז פרוץ המלחמה מאמצים אדירים, לפיתוח ולהרחבה של השירותים בתחום בריאות הנפש, והמספרים מדברים בעד עצמם. גידול שכזה בהיקף השירותים, ובתקופת זמן יחסית מאוד קצרה – נוצר הודות להובלה נחושה של מנכ"ל ומנהלי מערכי בריאות הנפש בקופות, כמובן יחד עם צוותי המנהלים והמטפלים שעבדו ועובדים במסירות רבה כדי לתת שירות איכותי ומקצועי לציבור בישראל.

120+ מרפאות

הוקמו והורחבו מעל 120 מרפאות חדשות וותיקות בפריסה ארצית.

740+ תקנים

גוייסו מעל 740 תקנים מלאים (כ-1180 מטפלים) למרפאות הציבוריות.

3.5 מ' מגעים

בוצעו כ-3.5 מיליון מגעים טיפוליים, גידול של כ-40% משנת 2022.

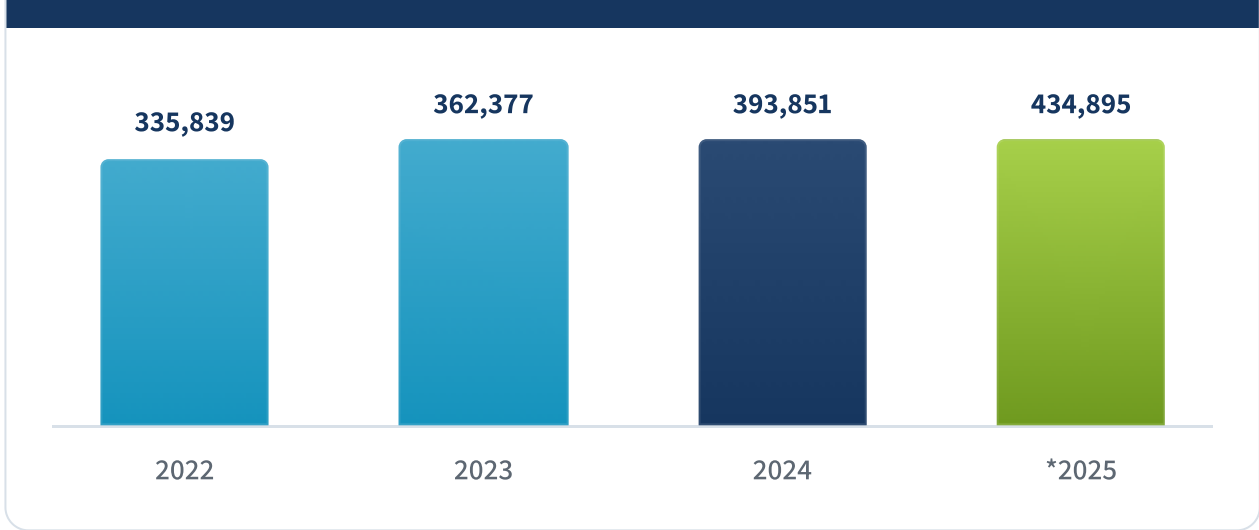
435 אלף מטופלים

בשנת 2025 טופלו כ-435,000 איש, במערך המרפאתי, גידול של כ-30% משנת 2022.

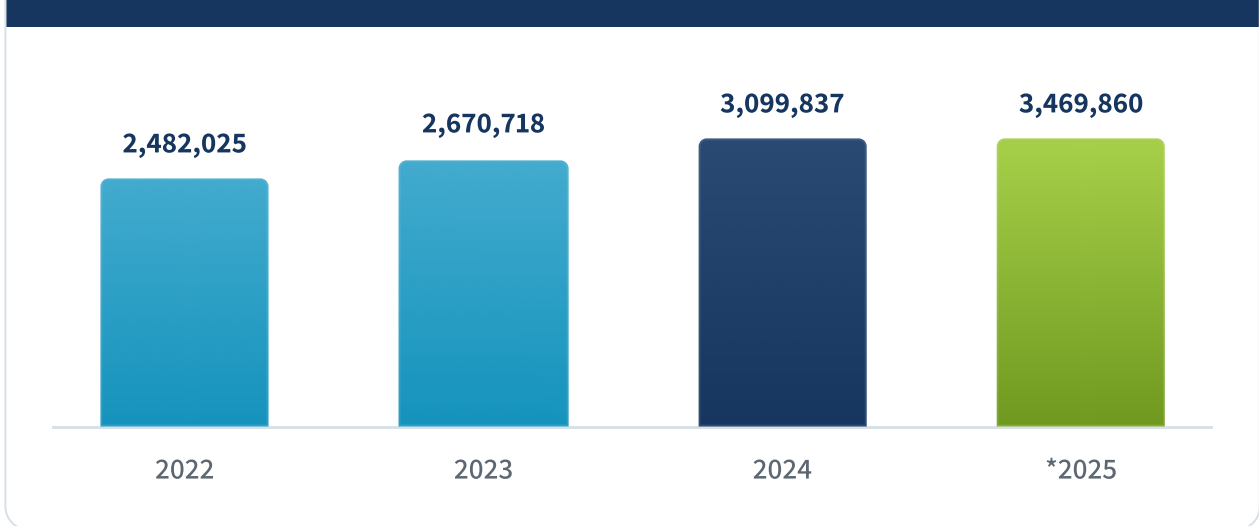
הרחבת השירותים המרפאתיים בוצעה וממשיכה להתבצע למול שני אתגרים גדולים של:

- ◆ גיוס מטפלים חדשים למערך הציבורי.
- ◆ איתור, ובינוי של מבנים למרפאות חדשות/מורחבות, והשמתם בקצב מהיר על מנת לתת שירות.

מטופלים במרפאות בריאות הנפש



מגעים טיפוליים במרפאות בריאות הנפש



הערה: נתוני שנת 2025 הינם בחסר במידת מה שכן טרם התקבלו בקופות ובמשרד כלל הנתונים מספקי השירות השונים.

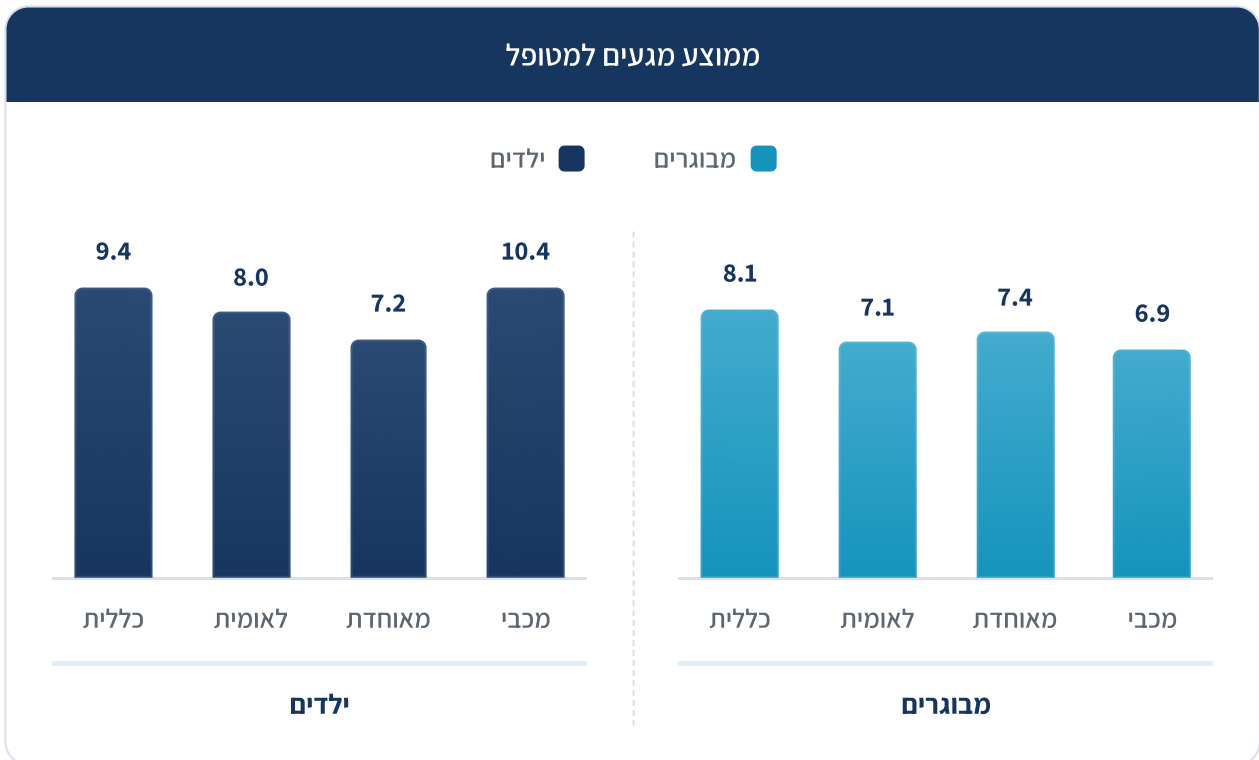
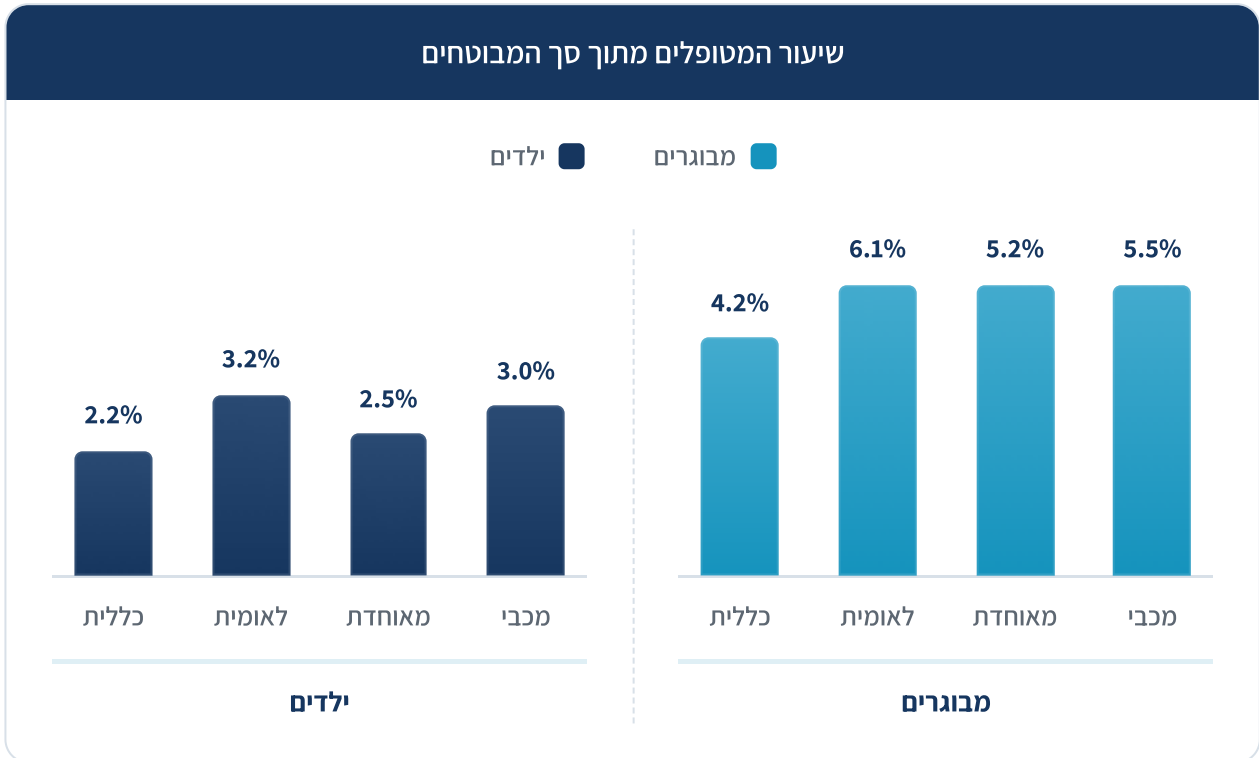
להלן ניתוח השוואתי של פעילות קופות החולים בנושא הטיפול המרפאתי:

הערה: הנתונים מבוססים על נתונים שהעבירו הקופות למשרד הבריאות באמצעות מערכת BI בריאות הנפש, וייתכנו בהמשך טיובים ותיקונים שלהם. הפילוחים השונים מבוססים על נתוני שנת 2024, שכן נתוני שנת 2025 טרם התקבלו במלואם במשרד.

שיעור המטופלים מסך המבוטחים וממוצע מגעים למטופל

שני מדדים אלו משקפים לאיזה חלק מתוך המבוטחים שלה הקופה סיפקה טיפול נפשי, וכמה טיפולים (מגעים) בממוצע קיבל כל מטופל.

ניתן לראות שישנה שונות בין הקופות, כך שיש קופות שמעניקות טיפול נפשי לחלק גדול יותר מהמבוטחים שלהן, ויש שמעניקות יותר טיפולים – לכל מטופל. השונות נובעת בין היתר, מהיקף השירותים שפיתחה כל קופה, ומהניהול השוטף של הטיפולים.



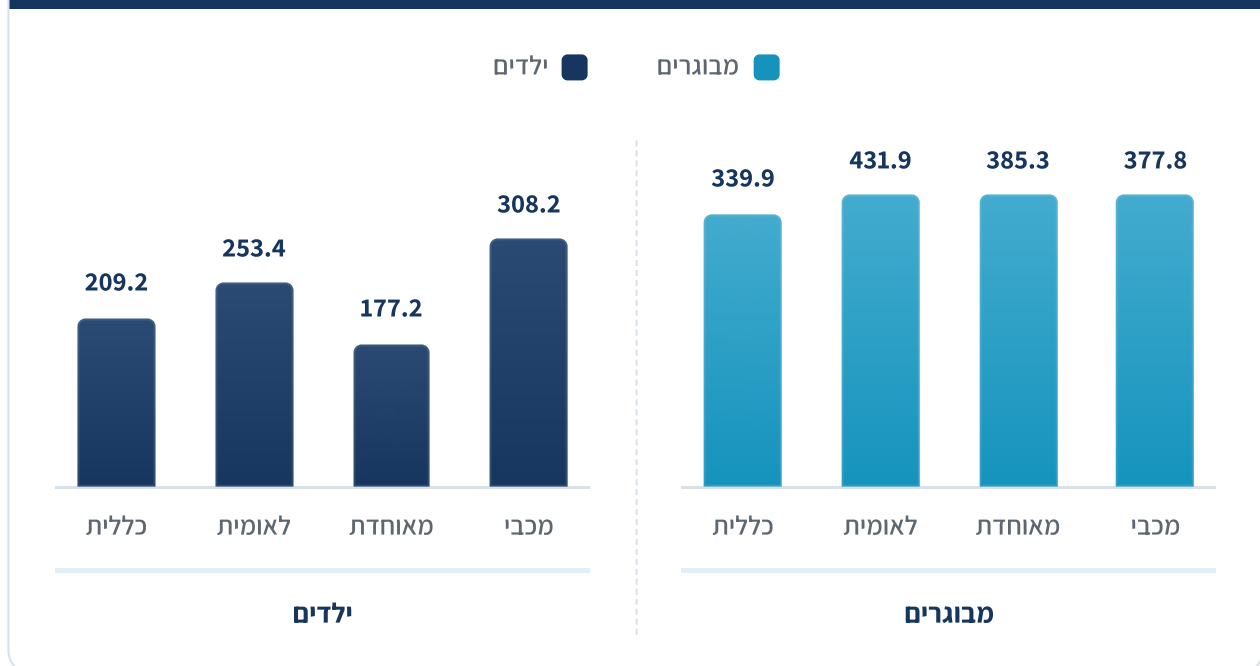
מספר מגעים ל-1000 מבוטחים

מדד זה משלב בין שני המדדים לעיל ונותן תמונה שלמה של מהו היקף המענה של הטיפול הנפשי שמעמידה כל קופה לרשות מבוטחיה.

ניתן לראות, שלמרות פיתוח מואץ של השירותים בתקופה המלחמה, עדין יש פערים גדולים בין הקופות בהיקפי השירות בבריאות הנפש.

מאחר ותמהיל המבוטחים של הקופות יחסית אחיד, ואין קופה בה המבוטחים בכללותם סובלים יותר ממצוקות וקשיים נפשיים, המסקנה הברורה היא שעל כל הקופות להמשיך ולהרחיב את השירותים – לכל הפחות עד למספרים של הקופות המובילות בכל גיל, ואף מעבר לכך, לאור העובדה שתורי ההמתנה לטיפול נפשי עודם ארוכים מהנדרש.

מספר המגעים ל-1000 מבוטחים



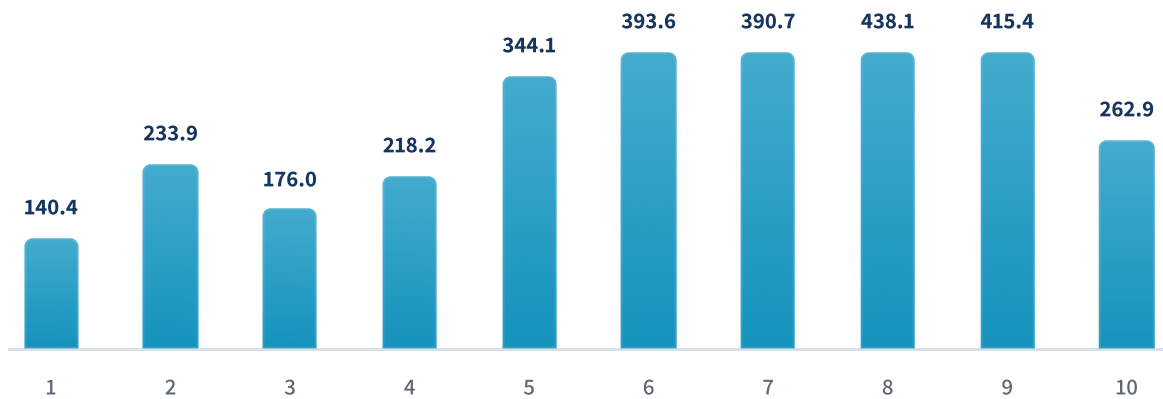
פילוח לפי אשכול סוציאקונומי

בגרף להלן פילוח של מספר המגעים ל-1000 מבטחים, בחלוקה לאשכולות סוציאקונומיים, וללא חלוקה גילאית.

ניתן לראות כי ישנם פערים לא מבטלים בין היקפי השירות באשכולות הגבוהים לנמוכים, וכן בין קופות שונות.

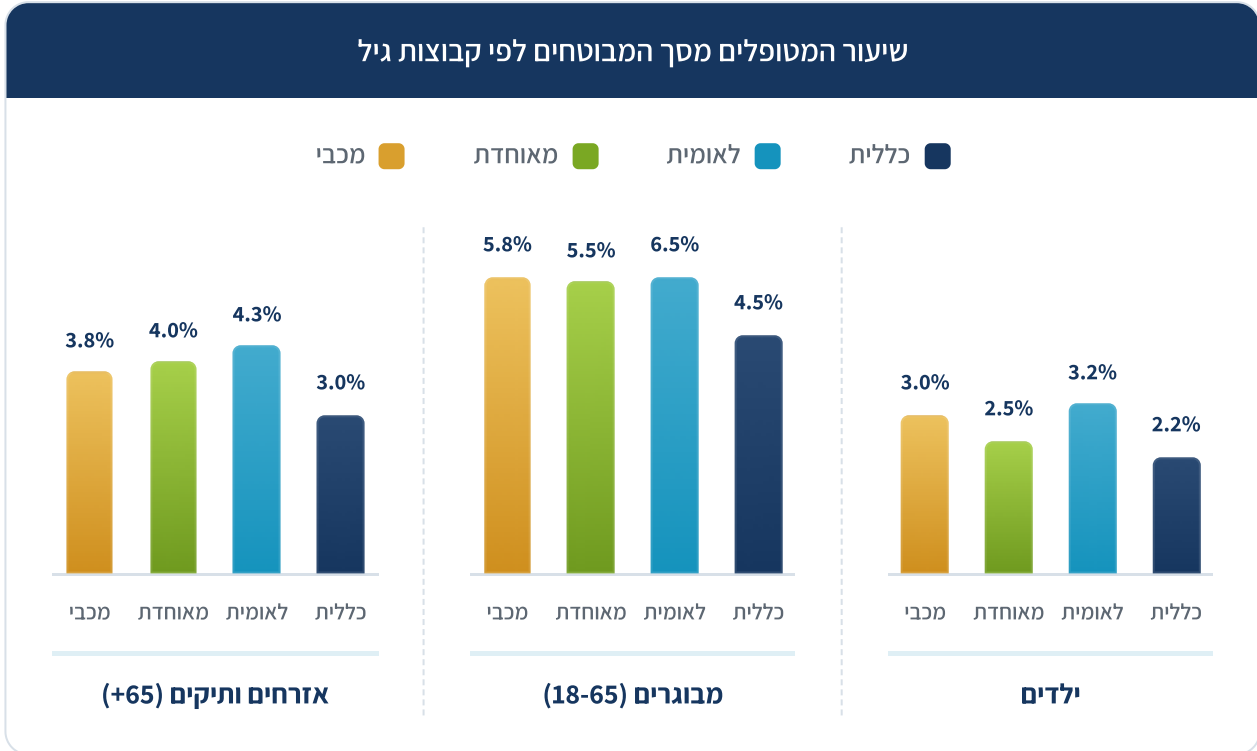
יש לזכור שהיקף השירות אמנם תלוי משמעותית בהיצע השירותים שמעמידה כל קופה למבוטחיה, אך גם במידת הביקוש לשירות שמושפעת מגורמים שונים כגון סטיגמה כלפי טיפול נפשי, ופניות להגעה לטיפול, שאינם בשליטת הקופה.

שיעור המגעים ל-1000 מבטחים



פילוח לפי קבוצות גיל

בגרף להלן פילוח של שיעור המטופלים מסך המבוטחים של כל קופה, בחלוקה ל-3 קבוצות גיל.

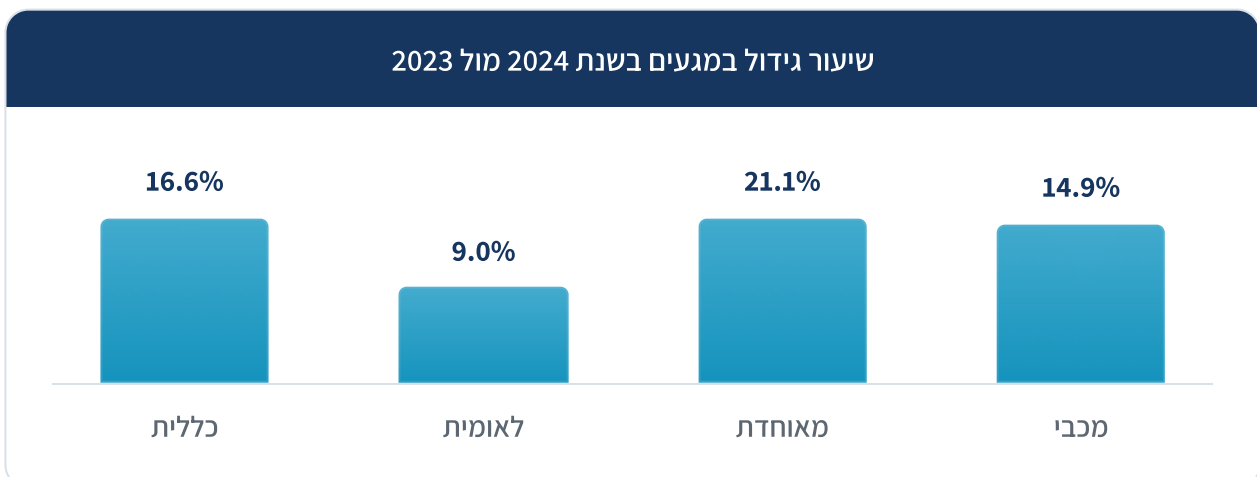


קצב פיתוח השירותים בשנת 2024

כאמור, כלל קופות החולים הרחיבו בתקופה המלחמה את שירותיהן באופן מסיבי, תוך התמודדות עם קשיים בגיוס מטפלים ובבינוי תשתיות חדשות למרפאות.

שיעור הגידול הכללי הממוצע בשנת 2024 עמד על כ-16%, יותר מכפול משיעור הגידול הממוצע בשנת 2022.

בגרף להלן ניתן לראות את שיעור הגידול השנתי במגעים טיפוליים של כל קופה, בהשוואה לשנת 2023.

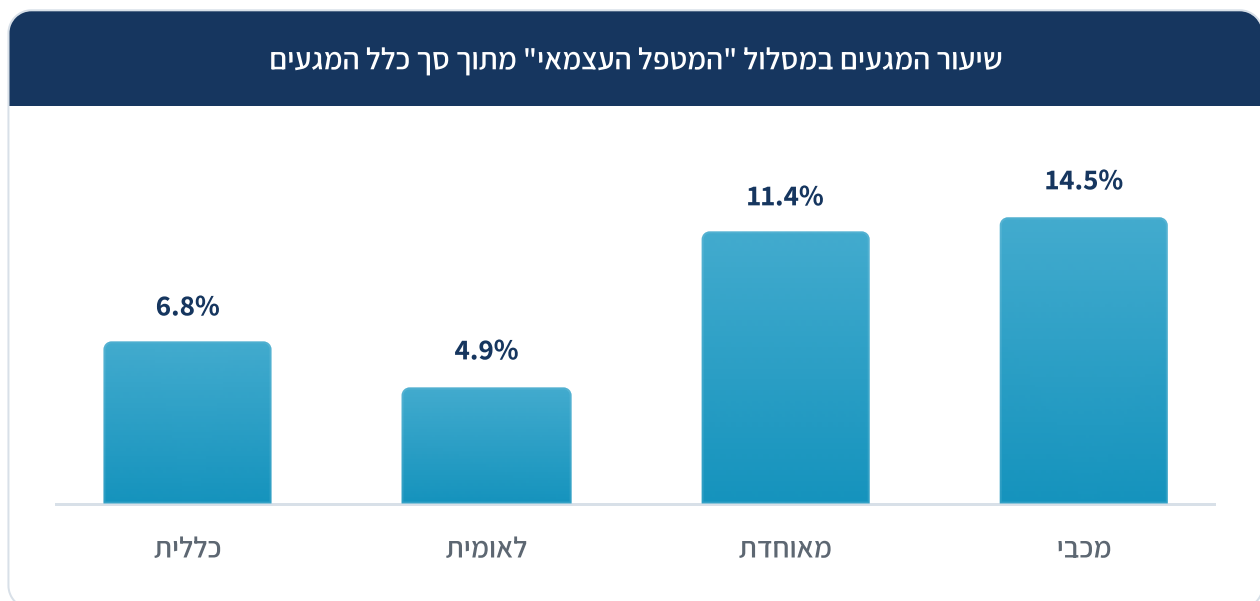


מסלול "המטפל העצמאי", והשתתפות עצמית של המטופלים

המערך המרפאתי בבריאות הנפש כולל בתוכו את השירותים במרפאות בריאות הנפש, שניתנים בהשתתפות עצמית רבעונית של המטופל (כ-35 ש' לרבעון), ואת השירותים שבמסגרת מסלול "המטפל העצמאי" שבו עובדים מטפלים פסיכותרפיסטים בהסדרים מול הקופות, ובו ההשתתפות העצמית של המטופל היא בסך של כ-150 ש' לטיפול בודד.

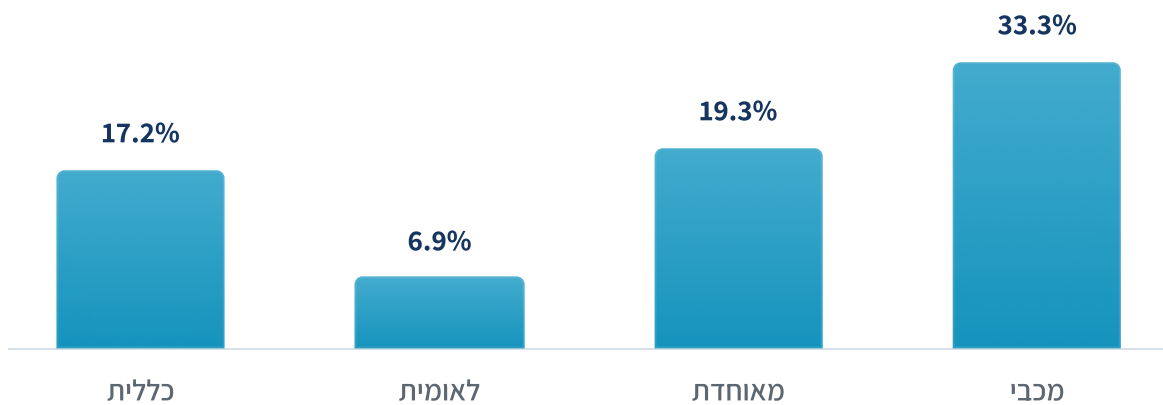
בשנים האחרונות, החלק היחסי של המגעים שבוצעו במסגרת מסלול המטפל העצמאי ירד בכל הקופות – וזה לשבחן של כולן, לאור העלויות הגבוהות למבוטחים.

לצד זאת, יש עדין הבדלים משמעותיים בהיקף השימוש במסלול בין הקופות, כפי שניתן לראות בגרף להלן:



על מנת לחדד את התמונה, ומאחר והשרות שניתן במסגרת מסלול המטפל העצמאי הינו טיפול פסיכותרפי בלבד (ולא כלל השירותים השונים שבמערך המרפאתי), הגרף להלן מציג את שיעור המגעים הפסיכותרפיים הפרטניים שבוצעו בקופה במסלול המטפל העצמאי, מתוך סך המגעים הפסיכותרפיים הפרטניים כולם.

שיעור מגעי הפסיכותרפיה שבוצעו במסלול "המטפל העצמאי" מתוך סך מגעי הפסיכותרפיה



טריאז' וריבוד מענים

כחלק ממהלך לניהול הטיפול בבריאות הנפש, מדיניות המשרד והקופות היא לבנות מודלים שונים של טריאז', באמצעותם יופנה כל מטופל לערוץ הטיפולי המתאים עבורו – וכך להעניק גם טיפול מיטבי יותר, וגם לחסוך עומסים ותורי המתנה במקומות שאינם נחוצים. בנוסף, מפתחות הקופות תהליכים וכלים למדידת זמני המתנה לטיפול.

כל הקופות מטמיעות כיום מודלים שונים של טריאז', שמבוססים על טכנולוגיות ועל גורם אנושי, לניתוב הפונים לטיפול לערוץ הטיפולי המתאים להם.

במקביל לתהליך הטריאז', כל קופה בנתה רבדי מענים חדשים שמאפשרים להרחיב את היצע השירותים למטופלים, ולקצר את תורי ההמתנה. להלן סקירה קצרה של תכניות ריבוד מענים שונות שנבנו עד כה (ישנן נוספות שבתהליכי עבודה):

- ◆ "מאמני חוסן" של הכללית – מטפלים שנותנים מענה למקרים קלים-בינוניים של חרדה ודיכאון באמצעות התערבויות מובנות. 118 מאמני חוסן פרוסים במרפאות הראשוניות, והעניקו טיפול עד כה למעל 10,000 מבוסחי הכללית.
- ◆ תכנית "מבט אחר" של הכללית – אחיות במרפאות ראשוניות בהן מסה של מתמודדי נפש, שהוכשרו למעקב הדוק אחר דבקות בטיפול הנפשי, וחיזוק הבריאות הגופנית, (25 אחיות, עם כבר מעל 20,000 מפגשים טיפוליים).
- ◆ "תומכי בריאות הנפש" של מכבי, שמשולבים במרפאות בריאות הנפש ובמרפאות הראשוניות, לצד רופאי המשפחה, ומטפלים במקרים בעצימות קלה-בינונית של מצוקות נפשיות שונות, תחת הדרכה של מטפלים בכירים - 41 תומכים ב-21 מרפאות.
- ◆ "תומכי בריאות הנפש" של מאוחדת, שמצטרפים לליווי של מטופלים מורכבים על פני רצף הטיפול (בדגש על מקרים של שחרור מאשפוז פסיכיאטרי או מבתים מאזנים), ומאפשרים תמיכה גם מחוץ למסגרת המרפאה (בבית המטופל, במרחב הציבורי ועוד). עד כה נקלטו 27 תומכים ובהמשך צפויים להיקלט נוספים.
- ◆ "תומכי בריאות הנפש" של לאומית, שמשולבים במרפאות בריאות הנפש, ובמרפאות ראשוניות ומטפלים במקרים קלים – בינוניים של מצוקות נפשיות שונות, תחת הדרכה של מטפלים בכירים (כ-30 תומכים).
- ◆ תכנית מבית מרכז "גושן" לרופאי ורופאות ילדים בקהילה מ-4 קופות החולים, שמוכשרים לאיתור ומתן מענה ראשוני בתחום בריאות הנפש לילד ומתבגר מאז נוב' 2023.
- עד כה הוכשרו כ-170 רופאים אשר ממשיכים לקבל תמיכה וליווי מקצועיים במסגרת פעילות קהילת 'בשביל הנפש' של המרכז, במקביל לעבודה משולבת של מערך רפואת הילדים ומערך בריאות הנפש בכל קופה להטמעה ברת קיימא.
- ◆ ריבוד מענים להורים – תכנית של קופ"ח כללית לחיזוק המיומנויות של הורים לילדים מתמודדים עם קשיים נפשיים (חרדות, קשיי וויסות ועוד).
- ◆ תכניות ריבוד מענים בתחום הפרעות האכילה – שנועדו לאפשר לצוותים שהוכשרו לכך של רופאי ילדים, משפחה יחד עם דיאטניות לתת מענה למקרים מתאימים.

קיום חמים ותמיכה נפשית טלפונית

שני אפיקי שירות שקמו בשנים האחרונות ממש הם שירותי התמיכה הנפשית הטלפונית של קופות החולים.

הראשון שבהם – שירות של 3 שיחות תמיכה נפשית טלפונית, קם בתקופת מגיפת הקורונה, ותפס מעמד של שירות רחב ויציב, בעיתות שגרה, ובמיוחד בעיתות חירום, כשבו מקבלים הפונים התערבות נפשית קצרה ומוקדת, בהמתנה של ימים בודדים. השירות מופעל בכל קופות החולים, ובשנת 2025 טופלו בו כ-4300 מטופלים.

השני – הוא קו החירום הנפשי של הקופות, שנותן מענה נפשי מיידי (תוך שעה), ע"י אנשי מקצוע של הקופות. שירות זה תפס נפח רחב בתקופת מלחמת "חרבות ברזל" (מעל 10,000 איש טופלו), כשכל קופה בוחרת את התקופות והשעות בהן היא מפעילה את קו החירום.

בחלק מהקופות, השירות מופעל באופן רציף, גם בימי שגרה, בכל ימות השנה.

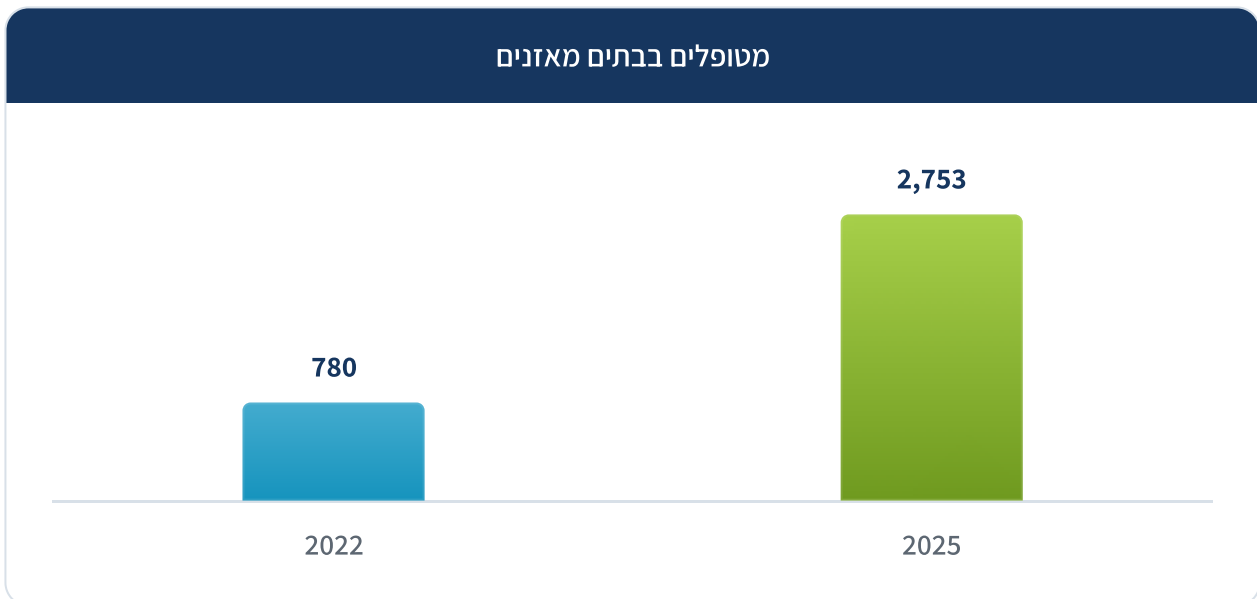
בתהליך מדורג, השירות הופך להיות גם שער כניסה מרכזי למערכי הטיפול הנפשי בקופות, ומאפשר ביצוע טריאז' לפונים לטיפול ולהפנותם לערוץ הטיפול המתאים עבורם באופן מיטבי.

שירותים למניעת אשפוז פסיכיאטרי

בתים מאזנים

שירות מרכזי למניעת אשפוז, שהולך ומתפתח בשנים האחרונות, עם פתיחתם של עוד ועוד בתים מאזנים ברחבי הארץ, כשכיום ישנם כבר כ-50 בתים מאזנים מוכרים ומאושרים ע"י משרד הבריאות.

- ◆ גידול של עשרות אחוזים במספר ימי פעילות בשנת 2025 לעומת שנת 2022.
- ◆ מעל 2700 מטופלים טופלו בבתים מאזנים בשנת 2025.
- ◆ השירות נפתח לפני שנים בודדות והחל להיתמך תקציבית ע"י משרד הבריאות בשנת 2022.



אשפוזי בית פסיכיאטרי / טיפול קהילתי אסרטיבי / צוותי משבר

שירותים אלו נותני מענה בבית המטופל, במצבים קליניים מורכבים ועל מנת להימנע מאשפוז פסיכיאטרי. במסגרתם מותאמת למטופל "חבילת טיפול" שכוללת ביקורי בית של מטפלים שונים ממערך ברה"ן, בתדירות משתנה בהתאם למצבו. חלק מרכזי בשירות זה הוא העבודה עם משפחתו של המטופל.

- ◆ בשנת 2024 בוצעו כ-100 ביקורים של צוותי משבר.
- ◆ בשנת 2025 מומש מלוא התקציב לתחום זה במסגרת מבחן התמיכה (כ-60 מיליון ש"ח, לעומת 18.5 בשנת 2023).

טכנולוגיות והכשרות

כל קופות החולים מפתחות מערכי הכשרה והדרכה כדי לחזק ולשפר כל העת את המיומנויות הקליניות של המטפלים, ולהטמיע שיטות טיפול עדכניות – לטובת ציבור המטופלים.

מאות מטפלים עברו בשנה האחרונה הכשרות מגוונות בין היתר בנושאים כמו טיפול בטרואמה; טיפול קבוצתי ועוד, הן ע"י מדריכים מנוסים במערכים עצמם, והן באמצעות רכש של הכשרות והדרכות חיצוניות.

טכנולוגיות – כל הקופות מטמיעות שימוש בטכנולוגיות שונות, הן כאלו למתן טיפול – כגון אפליקציות לטיפול מקוון/בצ"ט, או כאלו לטיפול עצמי, והן כאלו שמחזקות את ניהול הטיפול באפיקים שונים (ביצוע טריאז' דיגיטלי; איתור באמצעות AI של מטופלים בסיכון ועוד).

מימוש תקציבי

בשנת 2025 מומש תקציב מבחן התמיכה לקופות החולים בסך של קרוב ל-600 מיליון ש"ח כמעט במלואו.

מרכזי החוסן

מרכזי החוסן מובלים על ידי משרד הבריאות ופועלים מתוקף החלטת ממשלה לה שותפים משרדי רוה"מ, אוצר, חינוך, רווחה, עליה וקליטה, פנים, ביטחון פנים, ביטוח לאומי ופקע"ר.

המרכזים פועלים בעיקר באזורים שהוגדרו, איזורי עימות, כאשר המנדט המרכזי שלהם הוא מענה נפשי לאור איומים ופגיעות על רקע בטחוני.

מרכזי החוסן פועלים בשלושה מרחבי פעולה שמשפיעים ומושפעים האחד מהשני:

- ◆ חוסן רשותי והיערכות לחירום – ליווי והכוונה של הרשות המקומית למתן מענה במצבי חירום בהיבטים פסיכוסוציאליים, וליווי של הרשות על כל צוותיה תוך כדי החירום ולאחריו.
- ◆ חוסן קהילתי – הכשרות, סדנאות ופעילויות לחיזוק החוסן על כל היבטיו הקהילתיים (שייכות, מנהיגות, אמון, משמעות ומסגולות) ומשאבי התמודדות לקהלים שונים ברשויות, כולל מנהיגות פורמלית ובלתי פורמלית, בשגרה ובחירום.
- ◆ חוסן נפשי דרך, מענה טיפולי - טיפולים נפשיים קצרי מועד ממוקדים לטרואמה (פרטני, משפחתי, קבוצתי).

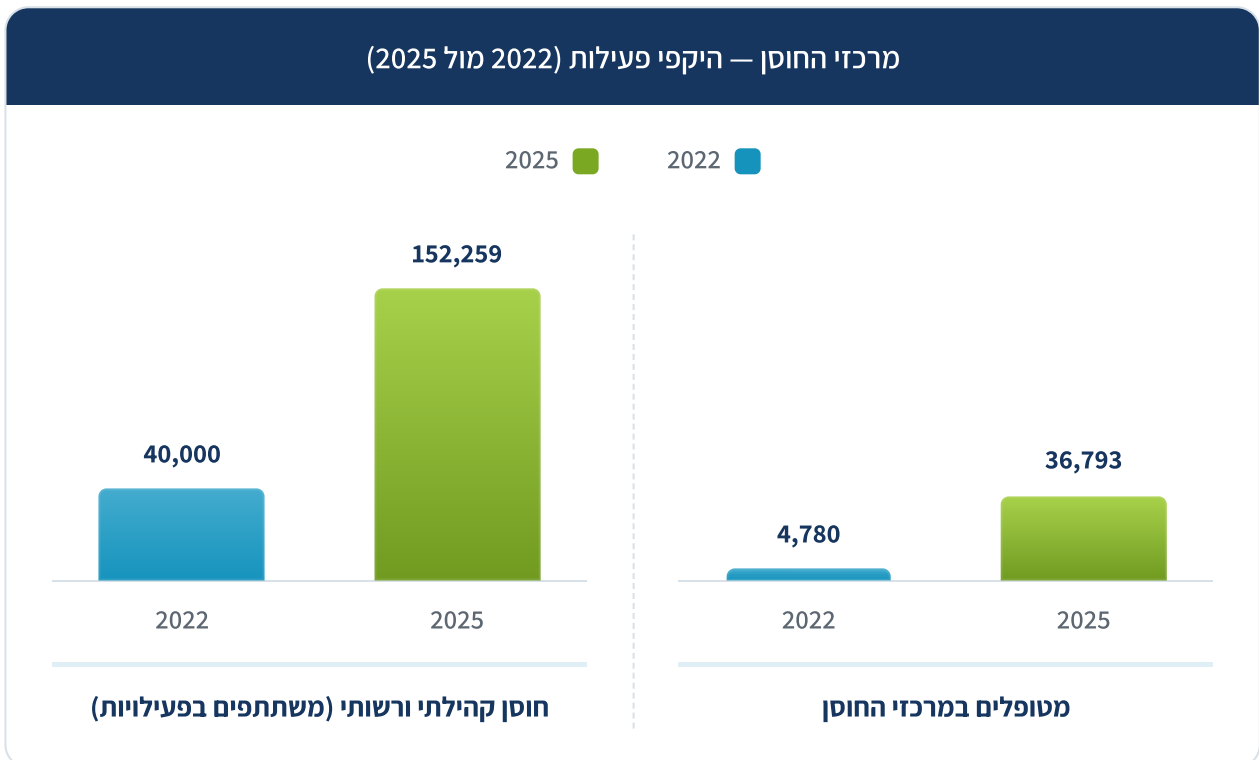
מרכזי החוסן פועלים ב-4 מודלים - רשותי, אזורי, אשכולי וארצי טיפולי, כאשר כיום פועלים במדינת ישראל 15 מרכזי חוסן:

- ◆ באזור הדרום -
 - ◆ בעוטף עזה:- שדרות, אשכול, שער הנגב, שדות נגב וחוף אשקלון.
 - ◆ מרכז אזורי לחברה הבדואית.
 - ◆ במערב הנגב - נתיבות, אופקים, מרחבים, בני שמעון ובעיר אשקלון.
- ◆ באזור הצפון - מרכז חוסן אשכול גליל מזרחי; מרכז חוסן אשכול גליל מערבי.
- ◆ באזור יהודה ושומרון – מרכזי החוסן שומרון, בנימין, עציון ויהודה.
- ◆ מרכז החוסן הארצי-טיפולי.

היקפי פעילות

מיד עם פרוץ המלחמה, המנהלים והצוותים של מרכזי החוסן, נרתמו באופן מעורר השתאות למתן מענים לנפגעי המלחמה, תוך הרחבה מסיבית של השירותים וצוותי הטיפול.

- ◆ בשנת 2025 טופלו במרכזי החוסן למעלה מ-36,000 איש.
(דרום – 23,634; צפון – 5,065; יו"ש – 2,098; בדואי – 770; מרכז החוסן הארצי – 5,226).
- ◆ מעל 150,000 איש השתתפו בפעילויות של חוסן קהילתי וחוסן רשותי.
- ◆ גויסו והוכשרו מאות מטפלים למערך המרכזים, בעלי מומחיות בטרואמה נפשית.
- ◆ בתקופת הפינוי נפתחו עשרות שלוחות הן של מפוני הדרום והן של מפוני הצפון.
- ◆ הורחבו תקציבי מרכזי החוסן הן בשנת 2024 והן בשנת 2025 באופן ניכר עבור הגדלת הפעילות (עשרות מיליון ש"ח).



תמצית פעילות מרכזי החוסן מאז ה-7.10

אזור הדרום

- ◆ ניתנו מענים בשלוחות השונות של הישובים שפנו, הן במלונות והן במקומות בהן פונו קהילות מהעוטף, והורחבו צוותי מרכזי החוסן בעשרות מטפלים.
- ◆ כיום - ממשיך המענה של מרכזי החוסן בריכוזי מפונים של יישובים שלא חזרו לעוטף (ניר עוז, נתיב העשרה, כפר עזה ועוד).
- ◆ ממשיכים להינתן מענים ברשויות המקומיות, הן ברמה רשותית והן ברמה אזורית. ישנו היקף רחב של פניות לטיפול, לצד השקעה במענים של חוסן קהילתי ועבודה אינטגרטיבית עם צוותי הרשויות.

אזור הצפון

- ◆ ניתנו מענים טיפוליים וקהילתיים במלונות ובריכוזי מפונים בפריסה ארצית; ביישובים תחת ההפגזות במלחמה; ובמלונות אליהם פונו כ-60,000 איש - עשרות מלונות מטבריה עד אילת. עד חזרת התושבים לביתם פעלו רכזי החוסן של המרכזים בצפון בפריסה ארצית וכן ליוו את התושבים עם החזרה לביתם.
- ◆ נפתחו שלוחות קבע אזוריות הן באשכול גליל מזרחי (מג'דל שמס, גולן קצרין, צפת ודרום העמק בכורזים), והן באשכול גליל מערבי (שלוחת ההר-חורפיש, נהריה, עכו, ציר 70-ירכא).

אזור יהודה ושומרון

- ◆ עבודה רחבה למול פיגועים מרובים ברמת תדירות גבוהה.
- ◆ צוותים קדמיים שיוצאים לתת מענה ראשוני נפשי באיזורי פיגועים.
- ◆ חוסן קהילתי - קבוצות רבות של משאבי התמודדות, 'חוסן להמונים' יצירת מרחבים קהילתיים בגינות ומתנ"סים - למתן כלים להתמודדות עם החוויות הנפשיות של אירועי המלחמה והפיגועים.
- ◆ עבודה עם משפחות נופלים ופצועים.

מרכז החוסן הארצי

- ◆ עבודה עם שורדי המסיבות מה-7.10.
- ◆ מענה ראשוני נפשי בעבודה משותפת עם רשויות מקומיות, בהן קרה אירוע אר"ן עם ריבוי נפגעי חרדה (דיר אל אסד, מג'ד אל כרום, תמרה).
- ◆ מענה ראשוני לנפגעי אירוע טרור באמסטרדם.
- ◆ במסגרת "עם כלביא" - פעילות עם הנפגעים ועם מעל 10,000 מפונים מבתיהם באמצעות צוותי מרכז החוסן הארצי.

שירות חירום והצלה לטיפול נפשי

השירות מיועד למצבי חירום ומניעת אובדנות בהם מתמודד נפש זקוק באופן מיידי לאיש מקצוע שיעריך את המצב - טלפונית או בהגעה לבית הפונה, ירגיע, ויפנה להמשך טיפול, בבית, במרפאה או באשפוז, כולל תיאום במידת הצורך למול הפסיכיאטר המחוזי. זאת, על מנת לצמצם את הצורך בהגעה לחדרי המיון הפסיכיאטרים, או לעירוב של גורמי משטרה שלא לצורך.

משרד הבריאות רואה חשיבות רבה בקידום מענים מקצועיים ורגישים למצבי חירום בתחום בריאות הנפש, במטרה לצמצם התערבויות ולחזק את הטיפול בקהילה. כחלק מכך, הפסיכיאטרים המחוזיים ברחבי הארץ נמצאים בקשר ישיר באופן שוטף עם המשטרה, במטרה לחדד את דרכי הפעולה וממשקי העבודה בין הגורמים ולצמצם את החיכוך עם מתמודדי הנפש, וזאת לצד הכשרות בתחום בריאות הנפש שניתנות לשוטרים.

במטרה לשפר את הממשק בין גורמי האכיפה, הביטחון והטיפול לבין מתמודדי הנפש, החל לפעול פיילוט "מד"א נפשי" באוגוסט האחרון (2025) במחוז ת"א של מד"א, שבוחן מתן מענה לפניית שבעבר לא זכו למענה ייעודי, מעבר ככל הניתן למענה בהסכמה, שיפור התיאום בין מד"א, המשטרה, הפסיכיאטר המחוזי וגורמי הטיפול, והפחתת מעורבות המשטרה במקרים שבהם נדרשת התערבות קלינית. ממסקנות הביניים עולה כי יש עליה במתן מענה מקצועי ותואם בזמן אמת, שיפור משמעותי בתיאום בין המערכת הטיפולית למשטרה, וטיוב התערבויות כפויית, כאשר כלל המקרים שטופלו במסגרת הפיילוט נכון לכרגע, הופנו להמשך טיפול בקופות החולים.

לצורך מיזם זה הוכשרו 40 פרמדיקים, גוייסו אנשי צוות ברה"ן שמלווים ומגבים אותם, ומוקד מד"א אוייש באחיות מתחום בריאות הנפש שמקבלות את הפניות הייעודיות. את הצוותים מגבה רופא פסיכיאטר כונן.

ועדת היגוי משותפת למשרד, למד"א וללשכת הפסיכיאטר המחוזי, מלווה את הפעילות באופן הדוק על מנת להפיק לקחים תוך כדי תנועה, ומתוך מחשבה להרחיב את השירות למחוזות נוספים בהמשך הדרך, כאשר נכון לכרגע הוארך הפיילוט עד לסוף שנת 2026.

נתונים · אוגוסט-דצמבר 2025

בין החודשים אוגוסט לדצמבר 2025, התקבלו במוקד מד"א כ-1,160 פניות בתחום בריאות הנפש, כאשר ב-721 מקרים הופעל צוות חירום של "מד"א נפשי". לפחות ב-228 מקרים שבהם בתחילה סירב המטופל להתפנות, הסתיים האירוע ללא כפייה – באמצעות שכנוע, התייעצות מקצועית והגעה להסכמה, כאשר ללא צוות חירום ייעודי ומוכשר, המקרים היו מסתיימים בהוראת בדיקה כפויה. 54 נשארו בביתם לאחר התייעצות עם פסיכיאטר ודה-אסקלציה, דבר שמנע פינוי למימון וייתכן שאף אשפוז.

מנתוני הפיילוט עולה כי מתוך 330 מקרים שבהם נכחה המשטרה, רק ב-14 נדרשה התערבות משטרתית אקטיבית.

הכשרות לשוטרים

מתקיימות הכשרות לשוטרים על התמודדות עם מקרים בהם הפונים מתמודדים עם רקע נפשי.

עד כה נערכו שמונה מחזורים של הכשרות לשוטרים בנושא זה, במסגרתן הוכשרו 140 שוטרים.

כמו כן, בכל תחנת משטרה יש כיום רפרנט בתחום אנשים עם צרכים מיוחדים. ההכשרות בתחום נמשכות, מחזור נוכחי פועל מפברואר 2026.

מוקדי סיוע מקוונים למתמודדים עם מצוקה נפשית

- ◆ לצד מוקדי החירום של הקופות, פועלים מזה שנים רבות מוקדי סיוע נפשיים שנותנים מענה נפשי ראשוני לאנשים במצוקה בתחום בריאות הנפש, מבוססי מתנדבים. חלקם פועלים 24/7. בשנת 2025 התקבלו במוקדים השונים כ-550,000 פניות.
- ◆ המשרד תומך במוקדים אלו, כאשר בשנת 2025 סכום התמיכה הסתכם בכ-5 מיליון ש"ח.
- ◆ בין המוקדים ניתן למצוא כאלו שמיועדים לאוכלוסייה הכללית (דוגמת ער"ן), וכאלו עם התאמה תרבותית מסוגים שונים (סה"ר – למענה אינטרנטי בהתכתבות שמיועד לצעירים, קיום לחברה החרדית, לעולים חדשים ועוד).

הגדלת וחיזוק כח האדם המטפל

2

שורה של צעדים ננקטו בכדי - לגייס ולשמר כח אדם למערך הטיפול הנפשי הציבורי; לשכלל את האיכות המקצועית של המטפלים; ולמשוך אנשים חדשים למקצועות הטיפול הנפשי:

פסיכולוגים

- ◆ נחתם הסכם שכר קיבוצי חדש לפסיכולוגים, שכולל העלאת שכר משמעותית של כ-40% במוצע, ובניית סולם דרגות מקצועי עדכני, עם אופק קידום מקצועי וניהולי.
- ◆ סוכם על מענק מיוחד למי שהיקף משרתו הוא 60% ומעלה.
- ◆ עלות ההסכם מאות מיליוני ש"ח.
- ◆ הורחב תקציב המלגות למתמחים בפסיכולוגיה ב-40 מיליון ש"ח (ל-90 מיליון ש"ח), הגדלה שהובילה לגיוס של למעלה מ-1,000 מתמחים בפסיכולוגיה למערכת הציבורית.

הסכם שכר חדש לפסיכיאטרים

- ◆ נחתם הסכם שכר חדש לרופאים מומחים בפסיכיאטריה, במסגרתו פסיכיאטריה של המבוגר הוגדרה כ"מקצוע במצוקה".
- ◆ תוספת של כ-6000 ש"ח לחודש למומחה בפסיכיאטריה.
- ◆ התקבלה תוספת של תקני ניהול - 60 מנהלי שירות; 100 מרכזי תחום - שתאפשר קידום של מומחים במערך לתפקידי ניהול עם העלאה בשכר בצידם.
- ◆ קליטת רופאים במרפאות בתנאים של בתי"ח.
- ◆ תוספת "התמדה" לפסיכיאטרים של הילד והמתבגר.
- ◆ הרחבת הגמישות בשעות העבודה ואפשרות לעבודה מרחוק.
- ◆ שיפור תנאי השכר של פסיכיאטרים מחוזיים וסגניהם.
- ◆ עלות ההסכם מאות מיליוני ש"ח.

מבחני תמיכה למתמחים בפסיכיאטריה

הופעל מבחן תמיכה לבתי החולים לקליטת מתמחים בפסיכיאטריה. הרציונל הוא קליטה של רופאים נוספים לתחום הפסיכיאטריה, ועל ידי כך הגדלת את מספר הפסיכיאטרים בישראל.

- ◆ מנתונים שנאספו עד כה, נראה כי בתוך כשנה גדל מספר המתמחים בפסיכיאטריה בכ-100 רופאים.
- ◆ מלגות "כוכבים לפסיכיאטריה" שבמסגרת מבחן התמיכה – מצליחות במשיכת רופאים מצטיינים לתחום ולפריפריה.
- ◆ תקנים תוספתיים לבתי"ח - מאפשרים להגדיל את מצבת המתמחים בבתי החולים השונים.
- ◆ המשרד ממשיך לעקוב באופן צמוד אחר השפעת המבחן וביצוע התאמות במידת הצורך.

הכשרות מקצועיות - שיפור האיכות הקלינית

- ◆ קופות החולים הפעילו הכשרות מקצועיות מגוונות למאות מטפלים, תוך תמיכה תקציבית של המשרד בלמעלה מ-7.5 מיליון ש"ח בשנת 2025.
- ◆ נערכו הכשרות לרופאי ילדים ורופאי משפחה – לאיתור ומענה ראשוני למצוקות נפשיות.
- ◆ הסתיים מחזור ראשון של הכשרת אחיות מומחיות בפסיכיאטריה בהובלת מינהל האחיות, אותו סיימו 30 אחיות לאחיות מומחיות בפסיכיאטריה סמכויות טיפול מורחבות, והן עתידות להשתלב בתפקידים עם אחריות רחבה, בבתי החולים ובמרפאות. מחזור שני נפתח ובו ישנן 35 אחיות.
- ◆ נבנה מערך הכשרות למנהלי מרפאות לבריאות נפש, במסגרתו התקיימו עד כה מפגשי למידה ושיח עמיתים, ובמקביל מתקיימות סדנאות למנהלים בנושאים שונים לאור צרכים שעלו ממנהלים בשטח.
- ◆ תוכנית "מרחב" – תכנית בין-משרדית לביסוס עתודה ניהולית בשדה הבריאות נפשית בשיתוף "מעוז". התוכנית נועדה לגבש רשת מנהיגים ומנהיגות מהמערכות השונות: בריאות, חינוך, רווחה, פנים, שלטון מקומי, חברה אזרחית ומערכת הביטחון – אשר משפיעים על הבריאות הנפשית של האוכלוסייה בישראל ועוסקים בעולמות תוכן אלה. תכנית מרחב נועדה לפתח רשת מנהיגות רב-מערכתית, ולקדם שיתופי פעולה בין השחקנים השונים בשדה. בדצמבר 2025 נפתח המחזור השני של התוכנית בהשתתפות 30 עמיתים ועמיתות מעולמות הבריאות הנפשית - בריאות, חינוך, רווחה, מערכת הביטחון, שלטון מקומי, חברה אזרחית ועוד.

חיזוק המרכזים לבריאות הנפש (בתי החולים הפסיכיאטריים)

3

- ◆ בשותפות עם קרנות פילנתרופיות, הוקמו 17 מרפאות לטיפול בטרומה נפשית בפריסה ארצית, תחת המרכזים לבריאות הנפש.
- ◆ כחלק מתכנית רב-שנתית בסך של 400 מיליון ש"ח לשיפור התשתיות במרכזים לבריאות הנפש, התקיימו שיפוצים וחיידושים במחלקות אשפוז שונות ברחבי הארץ.
- ◆ הוקצו 150 מיליון ש"ח נוספים לשיפור תנאי האשפוז (ריווח חדרים; הפרדה מגדרית; בינוי ושיפוץ תאי שירותים ומקלחות ועוד).
- ◆ מוקמות מחלקות נפרדות להסתכלויות – שנועדו להפריד את מי שמגיעים לאשפוז פסיכיאטרי בצו בית משפט להסתכלות, וטרם התבררה אחריותו למעשיו, ממאושפזים אחרים. מחלקות ראשונות נפתחו במרכזים לבריאות הנפש "אברבנאל", ו"המרכז הירושלמי", ואחת נוספת עתידה להיפתח במעלה הכרמל.
- ◆ במקביל לכך, אוישו 2 תקנים של רופאים פסיכיאטרים בבתי מעצר, ומתחיל פיילוט של ביצוע הסתכלות פסיכיאטרית מרחוק – כל זאת, על מנת לצמצם את הצורך בהגעה מאושפזים להסתכלות, ולהפחית את העומס במחלקות האשפוז.
- ◆ בעלות של כ-230 מיליון ש"ח, נערך עדכון מחירים ושינוי של מודל ההתחשבות בקהילה ובאשפוז, בכדי לעודד ולתמרץ פיתוח והרחבת שירותים.
- ◆ סוכמה "ועדת ירקוני" אשר בשיתוף עם הנהלות המרכזים הרפואיים בנתה מתווה לתהליך של מיזוג בתי"ח הפסיכיאטריים ובתי"ח הכלליים – לטובת שיפור השירות לציבור.

חיזוק מערך השיקום

4

חוק שיקום נכי נפש בקהילה (התשס"ג-2000) קבע כי המדינה מחויבת לספק מעני שיקום בקהילה חלף אשפוז מוסדי. על פי החוק, כל אדם עם 40% נכות רפואית נפשית מהמוסד לביטוח לאומי זכאי לסל שיקום מקיף בארבעה תחומי ליבה: דיור, תעסוקה, השכלה וחברה.

על פי נתוני משרד הבריאות, מתוך כ-142 אלף זכאים המוכרים בישראל, רק כ-40 אלף איש מנצלים את הסל בפועל (פחות משליש מהזכאים). פער זה נובע מכך שתשתיות השירותים נבנו במקור עבור מתמודדים עם תחלואה כרונית קשה (כגון סכיזופרניה) הזקוקים למסגרות מובנות. כיום, לעומת זאת, רוב הפניות מגיעות מאוכלוסיות עם מאפיינים וצרכים אחרים: צעירים, נפגעי פוסט-טראומה (PTSD) ומתמודדים עם הפרעות אישיות, עבורם חלקים משמעותיים מהמענים הקיימים אינם נותנים מענה רלוונטי.

כדי לגשר על פער זה, האגף לשיקום מתמודדי נפש בקהילה בבריאות הנפש של משרד הבריאות מובילים עבודת מטה אסטרטגית, כחלק מהתוכנית הלאומית לבריאות הנפש. במסגרת זו, השיק המשרד תהליך שיתוף ציבור הכולל מתמודדים, בני משפחה וצוותים מטפלים, שמטרתו לעצב מחדש את שירותי השיקום ולהתאימם לצרכים הנוכחיים.

מערך השיקום מהווה נדבך מרכזי ביכולת לאפשר למתמודדים עם קשיים נפשיים חיים פעילים והשתלבות בקהילה. במסגרת הפעילות במערך בשנה האחרונה נערכו הכשרות בתחום הטראומה לצוותי השיקום; הוקמו מסגרות של "קהילות משקמות" למטופלים מורכבים ומאושפזים כרוניים בבתי"ח - עד כה קמו חמש קהילות, בהן מקומות לכ-200 משתקמים, שרובן כבר מלאים.

כ-80% מהמשתקמים במסגרות אלו הגיעו ממחלקות לאשפוז פסיכיאטרי ממושך - מה שמאפשר להם תהליך שיקומי משמעותי ובמקביל - מפנה צוותים מטפלים בבתי החולים לטובת המחלקות האקוטיות.

"קהילות משקמות" נוספות יוקמו בחודשים הקרובים.

במקביל, הורחבו צוותי סל השיקום במחוזות המשרד כדי לשפר את זמינות ועדות סל שיקום ולחזק את מערך הבקרה.

בימים אלה נבנית התוכנית האסטרטגית למערך השיקום, בהובלת ועדת היגוי.

5 המיזם הלאומי לקידום חוסן, בריאות נפשית ופיזית בקהילה

בעקבות המלחמה, התחזקה ההבנה כי יש צורך משמעותי בקידום וחיזוק הבריאות הנפשית והפיסית של כל פרט, משפחה וקהילה בישראל, מנקודת מבט המשלבת חוסן, ובריאות גוף ונפש.

לצד זאת, התחזקה ההבנה שעבודה משותפת של הגופים השונים העוסקים בחוסן וקידום בריאות ברמת השטח, תוכל לתת מענה טוב יותר ברמת הקהילה ולשפר מענים גם לפרטים בתוכה.

בהתאם לכך נבנה המיזם הלאומי בשותפות של משרדי הבריאות, החינוך, הרווחה, הפנים וראה"מ יחד עם הג'וינט. המיזם מבוסס על תשתית קיימת של מתאמי ומתכללי בריאות של התוכנית הלאומית לחיים פעילים ובריאים – "אפשריבריא" ברשויות מקומיות, ובאשכולות אזוריים. לצד אלו, רשויות נוספות הוזמנו להצטרף לתוכנית, וכעת שותפות במיזם כ-100 רשויות מקומיות ו-12 אשכולות אזוריים הכוללים מעל 170 רשויות קטנות והמייצגים יחד, למעלה מ-90% מהתושבים במדינה.

- ◆ נבנה מאגר מענים בתחומי הבריאות הנפשית והפיזית – ובו כ-200 מענים לקהלים מגוונים שמסופקים ע"י עשרות ספקים.
- ◆ כל רשות מקומית / אשכול זכאית לתקציב באמצעותו תבנה ותפעיל תכנית שמתאימה לצרכי התושבים שבה. הרשויות בונות תכניות עבודה שמאושרו במשרד, וכבר החלו להוציא אותן לפועל.
- ◆ סך תקציב המיזם – מעל 86 מיליון ₪.

לסיכום

תהליכי השינוי בתחום הבריאות הנפשית שעוברת המערכת – עמוקים ורחבים, ומתרחשים בקצב מואץ. המשרד שם את נושא הבריאות הנפשית בראש סדר העדיפויות וממשיך לפעול בשותפות עם כלל הגורמים לטובת המשך שיפור המענים לציבור. הרחבת שירותי הליבה בצורה משמעותית, בצד ריבוד הטיפול, מייצרים מערכת מאוזנת ומדויקת יותר עבור הפרט ומשפחתו, ואין ספק שהדרך עוד ארוכה. ראוי לציין את ההירתמות הכוללת של כל חלקי המערכת בתוך התכנית, ובשל כך התוצאות שהושגו עד כה, מעוררות תקווה.